

Vergaderjaar 2023–2024

36 504

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
(XIII) voor het jaar 2024 (Tweede incidentele
suppletoire begroting inzake
Maatwerkfinanciering CO₂-reductie
Verduurzaming Industrie)**

Nr. 3 HERDRUK¹

**VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN
ANTWOORDEN**

Vastgesteld 23 april 2024

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 21 maart 2024 voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Bij brief van 23 april 2024 zijn ze door de Minister van Economische Zaken en Klimaat beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Stoffer

De griffier van de commissie,
Nava

¹ Correctie i.v.m. het verwijderen van de ondertekenaar.

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat (EZK) over de Tweede incidentele suppletoire begroting inzake Maatwerkfinanciering CO₂-reductie Verduurzaming Industrie.

Met de incidentele suppletoire begroting (ISB) heb ik gevraagd om 200 miljoen euro over te hevelen naar de EZK-begroting uit het daarvoor bestemde perceel binnen het Klimaatfonds voor maatwerkfinanciering. Hierover heb ik uw Kamer geïnformeerd in een Kamerbrief van 14 februari jl.²

Met behulp van bindende maatwerkafspraken kan Nobian haar fabrieken ombouwen en daarmee haar klimaatdoelstellingen met tien jaar versnellen door in 2030 al nagenoeg geen CO₂ meer uit te stoten. Met de ISB maak ik nadrukkelijk nog geen geld naar Nobian over. Het geld wordt pas naar Nobian overgemaakt bij een uiteindelijke, definitieve subsidiebeschikking als aan alle voorwaarden en geldende wet- en regelgeving, waaronder de voorwaarden van de hierna te noemen *call for proposals* is voldaan. Deze *call for proposals* is een van de instrumenten die ik inzet voor het kunnen verstrekken van maatwerkfinanciering. Deze *call for proposals* moet voldoen aan de Europese staatsteunregels en worden goedgekeurd door de Europese Commissie. De *call for proposals* is inmiddels geprenotificeerd. Na goedkeuring door de Europese Commissie en openstelling van de *call for proposals* zal Nobian zich daarop eerst moeten inschrijven. Andere bedrijven die binnen de voorwaarden van deze *call for proposals* vallen mogen zich hier ook op inschrijven. Als het project van Nobian aan de voorwaarden van de *call for proposals* voldoet en positief wordt beoordeeld, kan Nobian een subsidieaanvraag indienen, waarop zal worden beschikt.

Voor verdere informatie over de voortgang van de maatwerkeraanpak verwijs ik uw Kamer naar de Kamerbrief van 18 maart jl.³

1

Op welke manier wordt binnen de subsidiebeschikking rekening gehouden met de rechten die zijn opgebouwd onder EU-ETS door Nobian?

Antwoord

Nobian gebruikt ETS rechten voor zowel warmte als elektriciteitsproductie waardoor Nobian geen EU-ETS rechten heeft. De wijziging in vrije ETS allocatie ten gevolge van de maatwerkafspraken is meegenomen in de business case en daarmee in de bepaling van de hoogte van de eventuele subsidie. Ook wordt dit onderdeel meegenomen in het mechanisme om oversubsidiëring tegen te gaan (clawback) (zie vraag 6).

2

Op welke wijze zal er gemonitord worden of Nobian op koers zit om de vastgestelde doelstellingen te behalen? Door wie zal de monitoring worden gedaan? Wordt hier ook een accountant bij betrokken? Hoe zal deze monitoring plaatsvinden? Wordt deze voortgang ook gedeeld met de Kamer?

Antwoord

De doelstellingen ten aanzien van onder meer CO₂-reductie worden gemonitord door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De RVO-experts zullen zowel tot het moment van ingebruikname (IBN) als

² Kamerstuk 29 826, nr. 202.

³ Kamerstuk 29 826, nr. 203.

daarna aan de hand van jaarlijkse voortgangsrapportages bijhouden in hoeverre de beoogde doelen door Nobian worden behaald. De behaalde CO₂-reductie dient na realisatie van het project door Nobian te worden aangetoond door middel van een finaal monitoring rapport. De berekening van de behaalde CO₂-reductie vindt plaats op basis van de methodologie die ook door de NEa gebruikt wordt voor de EU ETS en aan de hand van het NEa-protocol.

In het geval dat er naar aanleiding van de door Nobian verstrekte monitoringgegevens zoals hierboven beschreven twijfel bestaat over de gerealiseerde doelen, kan een externe accountant worden ingeschakeld om de cijfers te verifiëren.

Ik zal uw Kamer informeren over de jaarlijkse monitoring van onder meer CO₂-reductie door de maatwerkbedrijven waarmee ik bindende maatwerkafspraken maak, bijvoorbeeld in het kader van de voortgangsrapportage over de maatwerkaanpak.

3

Beschikt Nobian over historisch opgebouwde dispensatierechten? Zo ja, is het voor Nobian mogelijk opgebouwde dispensatierechten alsnog te verrekenen?

Antwoord

Nee, resterende Nederlandse dispensatierechten vervallen namelijk aan het einde van ieder jaar en kunnen daardoor niet worden opgebouwd. Voor een nadere toelichting op de EU-ETS rechten verwijs ik naar het antwoord op vraag 1.

4

Is er in de subsidiebeschikking opgenomen onder welke omstandigheden – zoals het niet nakomen van afspraken – de bijdrage van Nobian teruggevorderd kan worden? Zo ja, hoe is dit verwoord?

Antwoord

Er is nog geen subsidiebeschikking. Zoals in de inleiding van deze brief is toegelicht moet de *call for proposals* nog worden goedgekeurd door Europese Commissie. Na goedkeuring van de *call for proposals* en openstelling kan Nobian haar project indienen op basis van die *call for proposals*. Als het project van Nobian voldoet aan de voorwaarden van de *call for proposals* en vervolgens positief wordt beoordeeld, kan Nobian een subsidieaanvraag indienen waarop zal worden beschikt. Uitgangspunt bij het verstrekken van subsidie is dat ingeval de gesubsidieerde activiteit niet of niet geheel wordt gerealiseerd, de toe te kennen subsidie op nihil of lager wordt vastgesteld. Zaken als terugvordering, mogelijke boetes en andere correctie mechanismen zijn momenteel onderdeel van het pre-notificatietraject bij de Europese Commissie.

5

Wordt in de subsidiebeschikking opgenomen onder welke omstandigheden de bijdrage kan worden teruggevorderd wanneer blijkt dat de vastgelegde doelen niet worden behaald?

Antwoord

Om te voorkomen dat (achteraf) overcompensatie wordt geboden, zal – ook in lijn met de staatssteunregels – een claw back mechanisme ervoor moeten zorgen dat eventuele overcompensatie kan worden teruggevorderd. Daarnaast kan de Minister een boete opleggen in het geval dat de realisatie van het project of de beoogde CO₂-reductie – buiten de gevallen van overmacht – substantieel vertraagd is of in zijn geheel niet

bereikt kan worden. Zoals hierboven al toegelicht, moeten deze zaken nog worden goedgekeurd door de Europese Commissie.

6

Is er een «clawback clause» opgenomen in de maatwerkafspraken?

Antwoord

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar het antwoord op vraag 5. Ook hiervoor geldt, zoals ook is aangegeven in de beantwoording van eerdere vragen, dat er momenteel nog wordt gewerkt aan de definitieve uitwerking van de *call for proposals* die ter goedkeuring bij de Europese Commissie ligt. De inzet is om, in lijn met de afspraken met Nobian in de op 21 november jl. getekende Joint Letter of Intent (JLoI) en het advies van de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie op de concept JLoI, een mechanisme om mogelijke oversubsidiëring tegen te gaan op te nemen in de *call for proposals* en in de voorwaarden van een eventueel daaropvolgende subsidiebeschikking.

7

Hoe verhouden de maatwerkafspraken zich tot de winst van een bedrijf? Is in de maatwerkafspraken op te nemen dat bedrijven (deels) subsidies terug gaan betalen naarmate ze meer winst maken?

Antwoord

Een mogelijke op basis van de *call for proposals* toe te kennen subsidie betreft een projectfinanciering. De subsidie is bedoeld om investeringen in projecten gericht op additionele CO₂-reductie ten opzichte van het effect van de nationale CO₂-heffing industrie mogelijk te maken, die het bedrijf zonder de subsidie niet of veel later zou doen vanwege het te lage rendement. Hierbij geldt dat als het bedrijf meer winst maakt op dit specifieke project, de oversubsidie middels het in het antwoord op vraag 5 beschreven claw back mechanisme kan worden teruggevorderd.

8

Wanneer worden de subsidiebeschikkingen voor de maatwerkafspraken daadwerkelijk overgemaakt? Is dit nadat bedrijven aan specifieke verplichtingen hebben gedaan? Is dit gefaseerd en worden hier specifieke «deliverables» aan verbonden of krijgen bedrijven de beschikkingen in één keer?

Antwoord

Zoals beschreven in het antwoord op vraag 4, kunnen bedrijven een voorstel indienen op de *call for proposals* na staatssteungoedkeuring door de Europese Commissie en openstelling. Indien er aanleiding is om een subsidie toe te kennen zal er in beginsel niet in één keer het hele subsidiebedrag worden overgemaakt, maar zal er met tranches gekoppeld aan mijlpalen worden gewerkt.

9

Zijn er al maatwerkafspraken gemaakt met cluster 6 bedrijven? Gezien dit een grote verzameling aan bedrijven betreft: hoe gaat dit in zijn werk?

Antwoord

In de Kamerbrief van 18 maart jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitbreiding van de maatwerkafspraken. Bij tien bedrijven buiten de top-20 grootste industriële uitstoters is interesse gepeild voor maatwerk, waarbij ten minste zicht moet zijn op 0,1 Mton additionele CO₂-reductie. Dit betreft ook een aantal cluster-6 bedrijven.

Voor de overige cluster-6 bedrijven geldt dat het kabinet hen beoogt te helpen bij het oplossen van concrete knelpunten middels het Actieplan⁴, en dat zij vanzelfsprekend gebruik kunnen maken van het generieke instrumentarium.

10

Is de mogelijkheid onderzocht of Nobian zelf over voldoende financiële middelen beschikt om de onrendabele top te kunnen afdekken? Betekent dit dat de overheid bij alle maatwerkbedrijven de onrendabele top gaat financieren? Kan de Minister inzicht geven in de totale kosten die dit met zich mee zal brengen?

Antwoord

Nobian zal het overgrote deel van de investeringen zelf financieren. De negatieve netto contante waarde van het project is het bedrag dat nodig is om de investering rendabel te maken en daarmee een investeringsbeslissing te kunnen nemen. In de met Nobian overeengekomen JLoI is het financiële model om de netto contante waarde, en daarmee het maximale bedrag van een mogelijke subsidie, te berekenen positief beoordeeld door de externe Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie. De geüpdatete parameters in het model resulteren vooralsnog in een steunvraag binnen de in deze JLoI opgenomen bandbreedte.

Het zal per casus afhankelijk zijn of en hoe en in welke mate de onrendabele top gefinancierd wordt. In dit stadium kan daarom nu nog geen precieze totale kostenberekening worden gemaakt voor alle maatwerkbedrijven. Hierbij geldt dat altijd eerst naar de mogelijkheden in het generieke instrumentarium wordt gekeken, alvorens er wordt gekeken naar eventuele maatwerkfinanciering. Daarnaast zal voor elk maatwerkbedrijf waarmee overeenstemming wordt bereikt over een concept JLoI de Adviescommissie worden gevraagd om een advies uit te brengen over onder andere het financiële model en de doelmatigheid van de voorgestelde projecten.

11

Is er op basis van de reeds gemaakte maatwerkafspraken iets te zeggen over de middelen in verhouding tot de CO₂-reductie die ermee wordt bereikt? Wat is de kosten-batenanalyse van de maatwerkafspraken tot nu toe?

Antwoord

Op dit moment zijn er nog geen maatwerkafspraken gemaakt. Voor alle maatwerkafspraken met alle bedrijven zullen de doelmatigheid en de opbrengsten van de projecten worden getoetst en gewogen.

Specifiek voor Nobian geldt dat het specifieke project dat zij wil indienen in de *call for proposals* 540 Kton CO₂ per jaar kan reduceren tegen maximaal 200 miljoen euro over een periode van 12 jaar (afschrijvingsperiode zelfde als SDE++). Dit betekent circa 38 euro per vermeden ton CO₂.

In aanvulling op de CO₂-reductie kan dit project voor 200 miljoen euro ook een significante NO_x reductie (circa 1,5% van totale industriedoel), gasreductie (>1% van totale Nederlands gasverbruik) en reductie in zoetwater gebruik (1,7 miljoen m³) en extra mogelijkheden om het elektriciteitsnet te balanceren (15 MW extra flex capaciteit) opleveren.

De Adviescommissie heeft dit project op basis van bovenstaande kosten-batenanalyse als doelmatig beoordeeld.

⁴ Actieplan cluster 6 Gericht op oplossingen | Rapport | Rijksoverheid.nl.

12

Hoe kunnen andere bedrijven dan Nobian aan de call for proposals voldoen wanneer deze is opgezet met het voornaamste doel om Nobian een maatwerksubsidie toe te kennen? Kunnen andere bedrijven met een veelbelovende propositie ook kans maken op een toekenning vanuit deze call for proposals?

Antwoord

Nobian zal zich kunnen inschrijven op de nog door de Europese Commissie goed te keuren en vervolgens open te stellen *call for proposals*, zoals ook in de inleiding en in het antwoord op de vragen 1 en 4 is toegelicht. Andere bedrijven die binnen de voorwaarden van de *call for proposals vallen* kunnen zich hier ook op inschrijven. De *call for proposals* zal na publicatie vier weken worden opengesteld. Na deze periode zullen alle inschrijvingen beoordeeld worden en worden gerangschikt op kosteneffectiviteit, snelheid waarmee de projecten de beoogde CO₂-reductie kunnen realiseren en haalbaarheid.